

Nr.	Risicogebeurtenis	Opmerking	Kans	Maximale impact (€)	Risicogebied	Risicocategorie	Maatregelen	Afdeling	Programma
R1100	Overschrijdingsregeling onderwijs: Juridisch conflict met de schoolbesturen van het bijzonder basisonderwijs over de overschrijdingsregeling van 2006 tot en met 2008.	Overschrijdingsregeling onderwijs Er is een juridisch conflict met de schoolbesturen van het bijzonder basisonderwijs over de overschrijdingsregeling van 2006 tot en met 2008. De schoolbesturen zijn van mening dat zij nog recht hebben op een financiële vergoeding van de gemeente. De gemeente deelt deze opvatting niet. Het is niet gelukt zonder gerechtelijke stappen tot overeenstemming te komen. Op grond van de wet dienen geschillen aan de provincie voorgelegd te worden. De provincie heeft de gemeente in het gelijk gesteld. De bijzondere besturen van het basisonderwijs hebben de uitspraak van de provincie voorgelegd aan de bestuursrechter. Halverwege december 2015 heeft de zitting plaats gevonden. De rechtbank heeft in maart 2016 uitspraak gedaan. De rechtbank stelt het bijzonder onderwijs in het gelijk en geeft de provincie opdracht haar uitspraak te herzien conform artikel 144 van de Wet op het Primair Onderwijs. Deze procedure is nog in behandeling. Op verzoek van de provincie heeft in april 2017 een extra overleg plaatsgevonden tussen de schoolbesturen en de gemeente om elkaars repliek toe te lichten. Dit heeft niet geresulteerd in acceptatie van elkaars standpunten. De provincie is op de hoogte gesteld van het gesprek. In september 2017 is een extra gesprek geweest met de provincie en de schoolbesturen. Dit heeft geresulteerd in een aantal vragen die de gemeente moet beantwoorden. Deze beantwoording is in november toegelicht. Hierop heeft de provincie medio december 2017 wederom vragen gesteld.	50%	€ 2.500.000	Onderwijsbeleid	Financieel	De gemeente heeft naar aanleiding van de gerechtelijke uitspraak een nieuwe overschrijdingsberekening laten opstellen. De verwachting is dat de provincie in 2018 uitspraak doet.	SZ	Pr. 1 - Maatschappelijke participatie
R1215	Open einde regeling WMO: jaarlijks toegekende WMO-budget is ontoereikend om de kosten van de voorzieningen en/of uitvoeringskosten te financieren.	Conform WMO is er bij de maatwerk voorzieningen sprake van een open einde regeling. Dit betekent dat de vraag hoger kan zijn dan het beschikbare budget. De omvang en de kans dat het risico zich voordoet zijn lager dan bij de Programmabegroting 2018-2022 werd ingeschat. Dit heeft twee oorzaken: 1 Er is nog steeds een daling zichtbaar in de vraag waardoor de kans op een overschrijding van verwachte vraag klein is. Bovendien is er betere monitoring in plaats waardoor de impact van het risico beperkt wordt. 2 Een gedeelte van de maatwerkvoorzieningen zijn omgezet in gekantelde voorzieningen. Dit vermindert de kans op een stijging doordat je voor deze voorzieningen verwijst naar de basis infrastructuur.	10%	€ 500.000	WMO	Financieel	Periodiek monitoren van de ontwikkelingen van de uitgaven. Daarnaast is de algemene reserve sociaal domein beschikbaar om eventuele tekorten af te dekken, een mogelijk overschrijding van de Wmo-uitgaven wordt gedekt uit de algemene reserve sociaal domein	SoZaWe	Pr. 2 - Ondersteuning en zorg
R1128	Jeugdzorg: Open-einde karakter ten aanzien van financiering Jeugdzorg.	Ten aanzien van jeugdhulp is sprake van een open-einde-regeling. Daarnaast kunnen we niet volledig sturen op de toegang, omdat deze deels wettelijk is belegd bij medisch specialist, huisarts of rechtelijke macht. Op basis van de huidige instroom in combinatie met de effecten van de bezuinigingen in afgelopen jaren, verwachten we dat het Rijksbudget ontoereikend is om passende jeugdhulp te bieden aan jeugdigen in Haarlem die dit nodig hebben. Met ingang van 1-1-2018 gaan we voor jeugdhulp werken met een nieuw systeem, Ijeugd, en verstrekken we, op één aanbieder na, geen voorschotten meer. Administratief heeft dit allerlei voordelen maar het leidt ook tot een actueler inzicht in de hoogte van de uitgaven. Hierdoor zal op een eerder tijdstip duidelijk zijn of het beschikbare budget al dan niet toereikend is. Gezien de toename van de instroom die medio 2017 zichtbaar werd en nog steeds actueel is wordt het risico, qua bedrag en kans dat het risico zich voordoet, gehandhaafd op het niveau zoals dat bij de programmabegroting 2018-2022 is bepaald.	20%	€ 2.000.000	Jeugdzorg	Financieel	Sturen op contracten, maandelijkse contractbesprekingen. Invoering nieuw systeem Ijeugd leidt tot eerder inzicht in verloop van de uitgaven.	SZ	Pr. 2 - Ondersteuning en zorg
R1127	Opvang, wonen en herstel: start nieuwe contracten juli 2018	Onder opvang, wonen en herstel vallen zowel Beschermd wonen als de Maatschappelijke Opvang. In 2017 hebben zich bij Beschermd wonen geen tekorten voorgedaan. Bij de Maatschappelijke opvang wel en dit tekort is deels ten laste van de reserve sociaal domein gebracht en deels door de regio opgebracht. Ook in 2018 wordt een zelfde beeld verwacht. Voor zowel beschermd wonen als maatschappelijke opvang is eind 2017 een nieuw inkooptraject gestart, de nieuwe contracten gaan 1 juli 2018 in. De nieuwe contracten kennen een innovatief bekostigingsmodel waarvan verwacht wordt dat het passend is binnen het budget maar wat zich wel moet bewijzen. Een eventueel tekort kan binnen de middelen sociaal domein (beschermd wonen) worden opgevangen.	30%	€ 500.000	Zorg & Welzijn	Financieel	-Monitoren op nieuwe contracten. -Monitoren op de instroom en de toegang. -Monitoring op in gebruik name van zorglocaties en starten van nieuwe initiatieven door aanbieders Eventueel resterend nadelig resultaat wordt ten laste gebracht van de reserve sociaal domein (beschermd wonen).	SZ	Pr. 2 - Ondersteuning en zorg

R1209	Toename van het aantal burgers dat een beroep doet op de open einde regelingen Minima/Bijzondere bijstand	<p>Als gevolg van open einde regelingen voor bijvoorbeeld minimeleid en bijzondere bijstand, loopt de gemeente een financieel risico omdat de vraag van tevoren niet precies is in te schatten.</p> <p>Door brede communicatie vanaf 2016 wordt geconstateerd dat de doelgroep beter bereikt wordt. Hierdoor is een duidelijke groei zichtbaar. Dat heeft er in 2017 toe geleid dat het risico zich daadwerkelijk heeft voorgedaan. Het voorlopige effect van deze gerealiseerde toename is verwerkt bij de begroting 2018 door extra middelen voor 2018 en 2019 beschikbaar te stellen. Door deze extra middelen wordt zowel de kans als de impact van een toename in 2018 kleiner geschat.</p> <p>Het risico blijft echter, ondanks het verwerken van het effect, bestaan. Dit heeft de volgende oorzaken:</p> <p>1 Het bereik onder minima wordt steeds verder vergroot. In 2017 hebben we een groei gezien die mogelijk het komende jaar doorzet. De ingezette inspanning blijft doorgaan. Er vindt meer inzet plaats in de SWT's waardoor recht op de regeling eerder geconstateerd wordt, en sneller verstrekt wordt. Dit zelfde effect ontstaat door de inzet van het traject 'ik doe mee'. Ten slotte is het bestand uitkeringsgerechtigden in de afgelopen jaren aanzienlijk gestegen wat ook leidt tot een stijging in de aanvragen bijzondere bijstand.</p> <p>2 De kosten beschermingsbewind zien wij, in lijn met het landelijk beeld, het sterkst stijgen.</p>	60%	€ 400.000	Inkomen Participatiewet	Financieel	De verstrekkingen in het kader van de minima en de gemeentelijke regelingen betreffen open einde regelingen, als beheersmaatregel wordt monitoring ingezet. Als overschrijdingen voorzien worden, zullen beleidsaanpassingen nodig zijn, hetgeen een doorlooptermijn kent die snelle bijsturing bemoeilijken., Inzet project BOOM; betreft een pilot om te bezien of budgetbeheer met budgetcoaching een mogelijkheid is om het duurdere en zwaardere beschermingsbewind te voorkomen	SoZaWe	Pr. 3 - Werk en Inkomen
R1210	Een verdere stijging van het huidige bestand - boven een bepaalde omvang - zal een uitbreiding van de personeelsformatie tot gevolg hebben	<p>Personeelsformatie SZW: in de kadernota 2014 is informatie opgenomen over de relatie tussen enerzijds het bestand uitkeringsgerechtigden en anderzijds de omvang van de personeelsformatie van de hoofdafdeling SZW die vanaf 2015 in werking is getreden. Een verdere stijging van het huidige bestand - boven een bepaalde marge - zal een uitbreiding van de personeelsformatie tot gevolg hebben; de kosten daarvan worden niet tot nauwelijks door een additionele rijksbijdrage gedekt.</p> <p>De impact van dit risico wordt gesteld op de kosten aan extra fte indien de stijging van minimaal 5% groei in de grootte van het bestand zich voordoet. Op dat moment zal er een claim volgen van ongeveer 5 fte. De kans op voordoen is aanwezig, aangezien volgens de methodiek er t.o.v. de laatste claim (Berap II 2016) reeds een stijging in het bestand van ruim 4% heeft plaatsgevonden. Er is dus nog maar een kleine verdere stijging nodig voordat de uitbreiding van de personeelsformatie o.b.v. bestandsgrootte plaats zal vinden.</p>	70%	€ 325.000	Personeel & Organisatie	Financieel	Twee keer per jaar wordt getoetst of uitbreiding van de personeelsformatie nodig is., De focus is gericht om cliënten aan het werk te krijgen en zodoende uit de bijstand te houden.	SoZaWe	Pr. 3 - Werk en Inkomen

R96	Indien het aantal bijstandsgerechtigden oploopt draagt de gemeente het risico op een overschrijding van de BUIG tot op het punt dat aan de voorwaarden van de vangnetuitkering wordt voldaan.	<p>Dit risico heeft betrekking op het budget dat het Rijk beschikbaar stelt voor het betalen van de uitkeringen in het kader van de Participatiewet (de bijstandsuitkeringen). Deze middelen worden separaat aan de gemeente toegekend via de BUIG (Bundeling uitkeringen inkomensvoorziening aan gemeenten). Het financiële gevolg is afgeleid van de huidige uitgaven aan uitkeringen.</p> <p>De vangnetuitkering biedt gemeenten financiële compensatie voor grote(re) tekorten op het budget als bedoeld in artikel 69 van de Participatiewet. Om in aanmerking te komen voor een vangnetuitkering over 2018, moet in ieder geval worden voldaan aan de volgende voorwaarden:</p> <p>a. over 2018 moet sprake zijn van een tekort dat meer bedraagt dan 5% van de definitief over dat jaar toegekende gebundelde uitkering</p> <p>b. over 2016, 2017 en 2018 moet sprake zijn van een gecumuleerd tekort dat meer bedraagt dan 5%, berekend over alleen de definitief over 2018 toegekende gebundelde uitkering</p> <p>Totdat aan deze voorwaarden voldaan is, is een eventueel tekort voor eigen rekening.</p> <p>Twee factoren hebben invloed op dit risico:</p> <p>1. Het is onduidelijk hoe het bestand van uitkeringsgerechtigden zich het komende jaar zal ontwikkelen. De toename van het aantal statushouders en Wa jong, evenals de verandering in pensioenleeftijd, spelen hier een rol en leiden op termijn tot de mogelijke toename van het beroep op bijstand. Hier staat tegen over dat een effect van het project 'Ik doe mee' kan zijn dat uitstroom uit het zittende bestand gerealiseerd kan worden en dat de aantrekkende economie een positief effect heeft op de hoogte van het bestand.</p> <p>2. De hoogte van de rijksbijdrage is (mede als gevolg van de verdeelsystematiek) onzeker.</p> <p>De verwachte overschrijding in 2018 kan gedekt worden uit de reserve WWB.</p>	75%	€ 2.580.000	Werk	Financieel	een eventuele overschrijding kan voor een bedrag van circa € 2 miljoen gedekt worden uit de reserve WWB, stand conform Jaarrekening 2017. Een eventueel resterende tekort wordt gedekt uit de algemene reserve., De uitkeringen in het kader van de participatiewet betreft een openeinde regeling. Als beheersmaatregel wordt monitoring op overschrijding ingezet. Bijsturing is gezien het open eind karakter van de bijstand problematisch. Daar waar mogelijk worden maatregelen om de instroom te beperken voorgesteld en tevens extra maatregelen genomen om de uitstroom te stimuleren (project 'Ik doe mee').	SoZaWe	Pr. 3 - Werk en Inkomen
R1179	Duinwijkhal wordt niet opgeleverd	Het niet opleveren van de Duinwijkhal kan mogelijk leiden tot extra adviseurskosten en vtu.	10%	€ 50.000	Sportvoorzieningen en accommodaties	Imago / politiek	<ol style="list-style-type: none"> Inzet projectteam bij project- en contractmanagement Bij het ontwerp en ontwikkeling van de hal rekening houden met exploitatiekosten. Deels rol gemeente, deels rol Duinwijk zelf door te zorgen voor voldoende budget beschikbaar te hebben. Bewaking en sturing op het proces door projectteam en JOS. Plafondbedrag meegeven in de aanbesteding E&C contract. 	GOB IP	Pr. 4 - Duurzame stedelijke vernieuwing
R1259	Planschade wordt alsnog door rechter in hoger beroep aan Total toegewezen.	<p>Total heeft bij de rechtbank hoger beroep ingesteld tegen het besluit van RWS die het verzoek om nadeelcompensatie van Total heeft afgewezen. Het bezwaar is ongegrond verklaard. Total heeft hiertegen hoger beroep ingesteld bij de rechtbank Den Haag.</p> <p>De kans op planschade tegen de gemeente is klein maar de eventuele nadeelcompensatie bij RWS is contractueel ook t.l.v. de gemeente.</p> <p>Betreft Fly over</p>	20%	€ 1.900.000	Uitvoering	Juridisch / Aansprakelijkheid	- Risico aanvaarden en voldoende middelen reserveren om planschade en nadeelcompensatie te kunnen vergoeden	GOB	Pr. 4 - Duurzame stedelijke vernieuwing

R84	Garantstelling van een lening van oorspronkelijk € 1,3 aangegaan aan de culturele instelling Hart.	De Culturele instelling Hart is ten behoeve van het nieuwe organisatiemodel een lening van oorspronkelijk € 1,3 aangegaan. Hiervoor staat de gemeente garant. De garantstelling vormt een zeker risico. De stand van deze lening bedraagt per ultimo 2017 € 910.000.	25%	€ 910.000	Verstrekking	Financieel	Vanwege de lening met garantstelling van de gemeente staat Hart sinds 2014 onder verhoogd toezicht. De Jaarrekening 2016 afgesloten met een positief resultaat van € 300.000. Ook 2017 zal naar verwachting met een positief resultaat in de orde van grootte van € 170.000 worden afgesloten. Het is Hart gelukt tot deze positieve resultaten te komen door het treffen van aanvullende structurele bezuinigingsmaatregelen op personele kosten. Ook vertonen de inkomsten uit verhuur en horeca een stijgende lijn. Het negatieve eigen vermogen zal ten gevolge van het resultaat over 2017 teruglopen tot ca € 0,950 mln. Alhoewel de financiële positie van Hart kwetsbaar blijft, vanwege het aanzienlijke negatieve eigen vermogen, wordt het risico verlaagd naar 25%. Aanleiding hiervoor zijn de positieve resultaten over zowel 2016 als 2017 en het voor 2018 begrote positieve resultaat. In de Programmabegroting 2018-2022 was het risico nog ingeschat op 50%. Hart voldoet aan haar verplichtingen met betrekking tot aflossing van de door Haarlem gegarandeerde lening.	SZ	Pr. 4 - Duurzame stedelijke vernieuwing
R1286	Bijdrage aan woonrijp maken Minckelersweg	Mogelijk zal de grex Minckelersweg in de toekomst een bijdrage moeten leveren aan het woonrijp maken van het eerste gedeelte van de weg. Betreft GREX Minckelersweg e.o.	25%	€ 540.000	Grondexploitatie	Financieel	Geen beheersmaatregel bekend	GOB grex	Pr. 4 - Duurzame stedelijke vernieuwing
R1284	Saneringskosten als gevolg van verontreinigingen op het Nieuwe Energie terrein	In geval er bij de herontwikkeling verontreinigingen worden aangetroffen die conform de afspraken voor rekening van de gemeente gesaneerd dienen te worden, dan kost dit de gemeente geld. Betreft GREX Minckelersweg e.o.	30%	€ 1.000.000	Grondexploitatie	Financieel	In gesprek blijven met de beoogde nieuwe ontwikkelaar om te sturen op zo min mogelijk roering van de grond.	GOB grex	Pr. 4 - Duurzame stedelijke vernieuwing
R1285	Programmatische onzekerheid rentabiliteit kavels Minckelersweg	Indien het programma minder rendabel is dan thans in de grondexploitatie is opgenomen, dan zal de gemeente de grond voor een lager bedrag verkopen. Betreft GREX Minckelersweg	40%	€ 330.000	Grondexploitatie	Financieel	In onderhandeling gaan met de marktpartij om het programma op de gemeentelijke kavels te optimaliseren, zodat er een hogere grondwaarde ontstaat.	GOB grex	Pr. 4 - Duurzame stedelijke vernieuwing
R1273	Marktpartij verzilvert optie niet.	De impact van twee jaar vertraging a.g.v. niet uitoefenen optie is 2 jaar extra rentelasten, er komen namelijk geen grondopbrengsten binnen (alleen de optievergoeding, maar deze is onvoldoende om de boekwaarde te compenseren). Betreft Slachthuissterrein.	40%	€ 130.000	Grondexploitatie	Financieel	Geen beheersmaatregel mogelijk	GOB grex	Pr. 4 - Duurzame stedelijke vernieuwing
R1277	Nadeelcompensatie wordt toegewezen	Mogelijk moet er nadeelcompensatie betaald worden om te compenseren voor schade naar aanleiding van uitvoeringswerkzaamheden. De wettelijke aansprakelijkheidsverzekering van de gemeente biedt geen dekking voor nadeelcompensatie, omdat er sprake is van rechtmatig overheidsoptreden.	50%	€ 200.000	Uitvoering	Juridisch / Aansprakelijkheid	Er is geen beheersmaatregel mogelijk	GOB	Pr. 4 - Duurzame stedelijke vernieuwing

R1124	Invoering Omgevingswet naar verwachting per 1-1-2021	Het voorbereiden van de komst van de Omgevingswet is complex en intensief. De onderstaande risico's worden herkend: <ul style="list-style-type: none"> • De invoering van de wet brengt hoge kosten met zich mee. De kosten van de implementatie (transitie en materieel) komen voor rekening van de gemeente, waaronder de kosten van een omvangrijke digitaliseringsopgave. • Er is onvoldoende of niet tijdig beschikbare ambtelijke capaciteit voor het implementatietraject waardoor we per 2021 onze wettelijke taken niet kunnen uitvoeren. • Er is onvoldoende bestuurlijke daadkracht (keuzes maken), inzet (voor afstemming intern en contacten met de stad) en/of draagvlak (om tot bepalende bestuurlijke keuzes te komen). • De gemeente is m.b.t. de informatievoorziening afhankelijk van de kwaliteit van de gegevens die onder andere door de ketenpartners beschikbaar worden gesteld. • De financiële impact op termijn is naar verwachting groot. Zo vervalt mogelijk een deel van de legesinkomsten voor de gemeenten en worden op rijksniveau al besparingen ingeboekt. • De invoeringsdatum is verschoven naar 1 januari 2021. Deze extra tijd komt een zorgvuldige voorbereiding ten goede en geeft ons meer tijd de organisatie voor te bereiden op de nieuwe wet. 	50%	€ 1.000.000	Ruimtelijke ordening	Bedrijfsproces	"De omvang en complexiteit van het invoeringstraject én de verwachte impact van de invoering van de Omgevingswet zorgen voor een aanzienlijk risicoprofiel. Medio 2017 is het plan van aanpak omgevingswet (2017/254270) vastgesteld. In dit plan van aanpak is een aantal risico's benoemd en zijn voor het ontwijken of beperken van deze risico's specifieke maatregelen getroffen. Het betreft de inzet van ambtelijke capaciteit in de projectteams, waarbij wordt geprobeerd zoveel mogelijk door vervanging van bestaande activiteiten in de capaciteitsvraag te voorzien. In de programmabegroting van 2018-2022 is een eerste inzicht gegeven in de kosten voor implementatie. Hierbij is een door de VNG ontwikkeld financieel instrument gebruikt." Bij de programmabegroting 2019-2023 zullen de benodigde middelen nader in beeld worden gebracht.	SZ	Pr. 4 - Duurzame stedelijke vernieuwing
R1288	Onzekerheid over (tijdige) uitgifte van kavel	Betreft GREX Ripperda	50%	€ 420.000	Grondexploitatie	Financieel	De kavel op een gedegen wijze op de markt zetten of eventueel genoegen nemen met lagere opbrengsten.	GOB grex	Pr. 4 - Duurzame stedelijke vernieuwing
R1133	Het niet tijdig vaststellen van een bestemmingsplan (bestemmingsplan is 10 jaar geldig).	Enige versnelling zal worden bereikt door in plaats van het opstellen van bestemmingsplannen in bepaalde gevallen gebruik te maken van het instrument Beheersverordening. De commissie Ontwikkeling is per brief op 10 november 2016 (2016/519669) geïnformeerd over deze aangepaste aanpak. Een beheersverordening heeft dezelfde juridische status als een bestemmingsplan. Met het vaststellen van beheersverordeningen kan worden bereikt dat de 10 jaar herzieningsperiode van de bestemmingsplannen niet wordt overschreden en er geen legesderving optreedt. De keuze om een deel van de te actualiseren plannen als beheersverordening vast te laten stellen heeft een positief effect op de beschikbare juridische - stedenbouwkundige en planologische capaciteit. De bestaande capaciteit lijkt (mede door de aanwezige inhuur) voldoende te zijn om de plannen te halen. De hoeveelheid tekenwerk wijzigt niet door het gebruik van beheersverordeningen.	50%	€ 200.000	WRO procedures	Juridisch / Aansprakelijkheid	Er dient voldoende ambtelijke tekencapaciteit ingezet te worden voor het tekenwerk van de bestemmingsplannen en de beheersverordeningen.	SZ	Pr. 4 - Duurzame stedelijke vernieuwing
R1287	Onzekerheid over (tijdige) uitgifte van kavel	Betreft GREX Europawijk Zuid	50%	€ 600.000	Grondexploitatie	Financieel	De kavel op een gedegen wijze op de markt zetten en rekening houden met de specifieke afnemer. Het afbreukrisico bij CPO-groepen is gemiddeld genomen groter dan bij een reguliere ontwikkelaar.	GOB grex	Pr. 4 - Duurzame stedelijke vernieuwing
R1111	Achterstallig onderhoud vastgoed wordt de komende jaren niet ingelopen	In 2016 is geraamd dat een verkoopopbrengst van 2,5 miljoen euro boven boekwaarde benodigd is om achterstallig onderhoud in te lopen. Daarnaast is in het coalitieprogramma opgenomen dat de verkopen van het vastgoed € 0,5 miljoen op jaarbasis extra dienen op te brengen. In totaal gaat het jaarlijks om een bedrag van € 3 miljoen boven boekwaarde. In 2017 is er een verkoopopbrengst van 7,1 miljoen euro boven boekwaarde gerealiseerd. Er is voor de komende jaren nog een gering risico, gezien de verbeterde marktomstandigheden, dat de gewenste opbrengst niet zal worden behaald. Oorzaken kunnen vertragingen in het verkoopproces zijn of de gewenste sturing op herontwikkelingen en daarmee gepaard gaande bestemmingswijzigingen die waardedrukkend werken. Medio 2018 kan op basis van de dan beschikbaar komende Meerjaren Onderhoudsplannen de actuele onderhoudsbehoefte nader worden bepaald. Daarna kan het risico nader worden gespecificeerd.	10%	€ 2.500.000	Vastgoed	Financieel	In de situatie dat de Reserve Vastgoed onvoldoende middelen bevat om het achterstallig onderhoud in te lopen zal er worden getemporeerd bij het inlopen van het achterstallig onderhoud.	SZ	Pr. 5 - Beheer en onderhoud
R1200	Kosten uitvoering overschrijden de door de PNH vastgestelde plafondbedrag subsidie (> € 2.887k)	Betreft project HOV Noord	30%	€ 50.000	Project- en programmamanagement	Financieel	In SOK opnemen dat vertraging als gevolg van fasering uitvoering en vertraging als gevolg van overige zaken waar de aannemer in de uitvoeringsfase mee geconfronteerd wordt geen invloed heeft op de hoogte van de te verstrekken subsidie; - In SOK opnemen een bepaling dat omliggende kosten binnen de subsidiale kosten vallen en dus door de PNH worden vergoed.	GOB	Pr. 5 - Beheer en onderhoud

R1253	De belastingdienst legt de gemeente een BTW-aanslag op voor de parkeersamenwerking met de CvV in het winkelcentrum alsmede een naheffing VPB als gevolg van het hanteren van een afwijkend regime.	Er is een verschil van inzicht tussen gemeente en belastingdienst over het hanteren van een BTW-tarief op straatparkeren en de VPB. Betreft Schalkstad. Risico kan grotendeels financieel worden opgevangen binnen de parkeerexploitatie.	50%	€ 100.000	Financiën	Financieel	In overleg getreden met de belastingdienst. Inschakelen fiscalist.	GOB	Pr. 5 - Beheer en onderhoud
R1180	Claim van bedrijf Romeijns Vastgoed b.v. op gemeente i.v.m. niet ontvangen vergoeding voor het doen van werkzaamheden tbv project herziening grondwaarde tbv erfpacht gemeente Haarlem.	Op 18 mei 2017 is bekend geworden dat alle vorderingen van Romeijns tegen de gemeente zijn afgewezen. Romeijns kon nog tegen dit besluit in hoger beroep gaan. De laatste dag waarop dit hoger beroep zou kunnen worden ingesteld was 18 augustus 2017. Op 10 augustus 2017 is de gemeente geïnformeerd dat Romeijns hoger beroep instelt tegen het vonnis dat door de rechtbank op 17 mei 2017 is afgewezen. De procedure ving aan op 19 december 2017 bij het gerechtshof te Amsterdam. Ter rolle van 19 december jl. heeft het gerechtshof Amsterdam aan de advocaat van Romeijns Vastgoed BV een uitstel verleend, voor een periode van zes weken, voor het indienen van de memorie van grieven. De Gemeente Haarlem dient op uiterlijk dinsdag 30 januari 2018 het processtuk te ontvangen. Uitspraak volgt in het 4de kwartaal 2018. Het risico blijft gehandhaafd.	50%	€ 200.000	Erfpacht	Financieel	Op 18 mei 2017 is bekend geworden dat alle vorderingen van Romeijns tegen de gemeente zijn afgewezen. Romeijns kon nog tegen dit besluit in hoger beroep gaan. De laatste dag waarop dit hoger beroep zou kunnen worden ingesteld was 18 augustus 2017. Op 10 augustus 2017 is de gemeente geïnformeerd dat Romeijns hoger beroep instelt tegen het vonnis dat door de rechtbank op 17 mei 2017 is afgewezen. De procedure ving aan op 19 december 2017 bij het gerechtshof te Amsterdam. Ter rolle van 19 december jl. heeft het gerechtshof Amsterdam aan de advocaat van Romeijns Vastgoed BV een uitstel verleend, voor een periode van zes weken, voor het indienen van de memorie van grieven. De Gemeente Haarlem dient op uiterlijk dinsdag 30 januari 2018 het processtuk te ontvangen. Uitspraak volgt in het 4de kwartaal 2018. Het risico blijft gehandhaafd. De Gemeente Haarlem blijft bij het standpunt dat er geen opdracht is verstrekt voor de werkzaamheden herziening erfpacht die door dhr. Romeijns zijn uitgevoerd en in rekening gebracht zijn bij de gemeente.	SZ	Pr. 5 - Beheer en onderhoud
R88	Calamiteiten: onverwachte gebeurtenissen kunnen leiden tot hoge, niet begroote kosten.	Verzamelrisico van alle grootschalige calamiteiten die de gemeente kunnen overkomen en een lage kans van voordoen hebben. Hieronder vallen alle grotere, onvoorspelbare rampen, zoals trein- en vliegtuigongelukken. Maar het gaat ook over calamiteiten zoals bouwtechnische problemen of milieurisico's.	5%	€ 10.000.000	Crisisbeheersing	Financieel	De situaties hebben zich tot en met 2015 niet voorgedaan. Voor algemene rampen e.d. mogen geen voorzieningen worden getroffen. Derhalve is geen voorziening opgenomen. Intern worden medewerkers opgeleid in de regionale crisisorganisatie. Preparatie en repressie brandweerzorg (VRK)	DVV	Pr. 6 - Burger, bestuur en veiligheid
R1282	De gemeente Haarlem is wettelijk aansprakelijk ingeval een wethouder overlijdt, om levenslang nabestaanden en/of wezenpensioenen te betalen.	Het kortleven-risico treedt op wanneer een wethouder overlijdt wanneer hij in functie is, of wachtgeld geniet. De gemeente moet dan levenslang nabestaanden en/of wezenpensioenen betalen. Bij een actieve wethouder en de voormalige wethouder met wachtgeld wordt altijd het grootste risico gelopen bij overlijden, aangezien er bij overlijden (fictieve) doortelling van de pensioenopbouw tot de ADW-leeftijd plaatsvindt. Mocht het risico zich voordoen, dan zal de gemeente de totale verplichting in één keer moeten doteren aan de voorziening. De gemeente is niet wettelijk verplicht dit risico af te dekken. De gemeente Haarlem heeft er voor gekozen dit risico niet te verzekeren.	5%	€ 1.000.000	College	Financieel		CS	Pr. 6 - Burger, bestuur en veiligheid
R1110	Tussentijds aftreden van een wethouder, waardoor recht op wachtgeld ontstaat.		20%	€ 300.000	College	Imago / politiek	Het betreft een extern risico waarvoor geen beheersmaatregelen kunnen worden getroffen.	CS	Pr. 6 - Burger, bestuur en veiligheid
R1053	Planschade Claims inzake foutieve planadviezen bij bouwvergunningen		30%	€ 200.000	Bouwvergunning	Financieel	Planschade wordt niet specifiek als voorziening opgenomen. Indien deze zich wel voordoet zal deze gefinancierd worden uit de alg. middelen.	DVV	Pr. 6 - Burger, bestuur en veiligheid
R1121	Verlaging rekenrente voor pensioenen (oud)wethouders waardoor dotatie aan de voorziening pensioenverplichtingen nodig is.	Kosten pensioenen wethouders: Verlaging van de te hanteren rekenrente voor Appa-pensioenen. (Appa = Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers). Wethouders bouwen pensioen op, gemeenten zijn verantwoordelijk voor de toekomstige pensioenverplichtingen. Voor (een deel van) de toekomstige pensioenverplichtingen is een voorziening gevormd. Jaarlijks wordt een actuariële berekening gemaakt van de benodigde voorziening. Hierbij moet de rekenrente in lijn zijn met de rekenrente die wordt gehanteerd voor waardeoverdrachten. Er bestaat een kans dat deze rekenrente wordt verlaagd door de huidige lage markrente. Een lagere rekenrente kan ertoe leiden dat bijgestort moet worden in de voorziening voor pensioenverplichtingen. De rekenrente 2017 is 0,864%, de kans dat de rente nog verder daalt is relatief klein (max 40%). De huidige rente bedraagt 0,864% en zal naar verwachting niet meer dan 0,864% lager worden (dan is rente 0%). Naar verhouding is de impact dan maximaal € 800.000.	40%	€ 800.000	College	Financieel	Het betreft een extern risico waarvoor geen beheersmaatregelen kunnen worden getroffen.	CS	Pr. 6 - Burger, bestuur en veiligheid

R1052	FLO VRK Claims inzake uitvoering functioneel leeftijdsontslag veiligheidsregio Kennemerland		50%	€ 500.000	Personeel	Financieel	monitoring op de individuele dossiers en de prognose door deskundige arbeidsrecht.	DVV	Pr. 6 - Burger, bestuur en veiligheid
R1117	Lagere inkomsten bouwleges.	Het risico is permanent aanwezig dat de geraamde begroting niet behaald wordt. Immers het is voorshands nooit exact te voorspellen welke of wanneer bouwactiviteiten plaatsvinden.	50%	€ 1.000.000	Omgevingsvergunning (Wabo)	Financieel	Maandelijks wordt een prognose gemaakt door de accounthouders naar aanleiding van de contactmomenten met de (toekomstige) vergunning afnemers van grote projecten (> ca 1 mln bouwsom).	DVV	Pr. 6 - Burger, bestuur en veiligheid
R1283	Niet op kunnen leggen van bouwleges	Bouwleges op grond van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) kunnen alleen worden opgelegd voor vergunningen als er sprake is van een geldig bestemmingsplan. Deze plannen hebben een geldigheidsduur van 10 jaar. Op dit moment geldt er voor bepaalde delen van Haarlem dat de 10 jaarstermijn bijna bereikt is. Dat houdt in dat als er niet tijdig nieuwe bestemmingsplannen worden gemaakt, er geen leges mogen worden geheven voor die delen terwijl er wel hetzelfde werk voor moet worden gedaan.	50%	€ 2.000.000	Omgevingsvergunning (Wabo)	Financieel		DVV	Pr. 6 - Burger, bestuur en veiligheid
R1264	Het overgedragen personeel vanuit Zandvoort voldoet niet aan de Haarlemse maatstaven.	Er ontstaat een kwalitatief tekort aan personeel om de overgenomen taken vanuit Zandvoort waar te maken. Het gaat hier om de fte binnen het primaire proces en de overhead (87,53fte met een totale loonsom van €7,5 miljoen).	5%	€ 7.500.000	Personeel & Organisatie	Bedrijfsproces	Bij constatering van een tekort aan competenties bij het overgenomen personeel volgt overleg en een passende oplossing conform Haarlemse werkwijze.	CS	Pr. 7 - Algemene dekkingsmiddelen
R1171	Er is een dubbele betaling van inkoopfacturen door de gemeente.	In de reguliere processen zijn verschillende maatregelen opgenomen om het risico op dubbele betalingen van inkoopfacturen te mitigeren.	5%	€ 200.000	Financiële Administratie	Financieel	Er is in Qlikview een functionaliteit ontwikkeld waarmee data-analyses en visuele controles kunnen worden uitgevoerd ter voorkoming van dubbele betalingen.	M&S	Pr. 7 - Algemene dekkingsmiddelen
R61	Daadwerkelijke Algemene Uitkering wijkt af van de raming	Algemene uitkering: De algemene uitkering uit het gemeentefonds bedraagt ongeveer € 180 miljoen (excl. sociaal domein). Een afwijking van 5% leidt al tot een begrotingsrisico van € 9 miljoen. NB: Baten sociaal domein worden buiten beschouwing gelaten, omdat hiervoor een afzonderlijk regime geldt (rijksbudget= werkbudget) en de reserve sociaal domein als afzonderlijke beheersmaatregel is ingezet.	10%	€ 9.000.000	Algemene en specifieke uitkeringen	Financieel	Het betreft een extern risico. Het risico kan niet worden vermeden. De belangrijkste beheersmaatregelen zijn: Alert zijn op ontwikkelingen op rijksniveau en deze ontwikkelingen z.s.m. vertalen naar gevolgen voor Haarlem en de begroting daarop bijstellen.	CS	Pr. 7 - Algemene dekkingsmiddelen
R1267	Verzamelrisico met betrekking tot de ambtelijke fusie tussen Haarlem en Zandvoort	1. Uit evaluaties blijkt dat de (vanuit samenwerking) gestelde doelen van Haarlem en Zandvoort niet of onvoldoende worden bereikt. 2. De couleur locale Zandvoort wordt onvoldoende gerealiseerd. Het ontbreken van een uitgewerkte visie leidt tot een hogere ambitie dan de eigen inbreng van Zandvoort rechtvaardigt. 3. Stagnatie onderling vertrouwen tussen Haarlem en Zandvoort met nadelige gevolgen voor de samenwerking. Voor goede samenwerking is onderling vertrouwen nodig. De samenwerking binnen het Sociaal Domein stemt de partijen positief, maar omstandigheden kunnen wijzigen. 4. De samenwerking tussen Zandvoort en Haarlem wordt beëindigd. De kans bestaat dat door wijzigende omstandigheden de samenwerking wordt beëindigd, de kans hierop is echter zeer klein. De eerste vijf jaar is ontvlechting van de samenwerking niet mogelijk, mocht binnen deze periode toch de wens ontstaan om de samenwerking te beëindigen dan dient een ontvlechtingsplan te worden opgesteld.	20%	€ 1.750.000	Bestuur & Management	Bedrijfsproces	1. Wanneer geconstateerd wordt dat de doelen mogelijk niet of onvoldoende bereikt worden vindt bijsturing plaats en worden de consequenties van deze bijsturing in beeld gebracht. 2. De beschrijving van de couleur locale in Dienstverleningskader zichtbaar Zandvoort is het uitgangspunt. 3.1 De bestuurlijke regiegroep en de ambtelijke stuurgroep geheel 2018 laten bestaan ten behoeve van de monitoring van de samenwerking en (naleving van) de gemaakt afspraken. 3.2 Voortzetten van de huidige goede samenwerking op zowel bestuurlijk als ambtelijk niveau. 4. Door onder andere een bestuurlijke regiegroep, een ambtelijke stuurgroep en veelvuldig onderling overleg blijven wederzijdse verwachtingen en bevindingen goed in beeld. Hierdoor is tijdige (bij)sturing mogelijk en wordt de kans op beëindiging van de samenwerking tussen Haarlem en Zandvoort verkleind.	CS	Pr. 7 - Algemene dekkingsmiddelen
R1088	Het niet volledig realiseren van de te ontvangen belastingen en rechten	Belastingheffing: De gemeente heft jaarlijks voor een bedrag van bijna € 100 miljoen aan belastingen en rechten. Er bestaat een risico van het niet-realiseren van een gedeelte van deze opbrengst. Indien tarieven onjuist in de tariefentabel zijn opgenomen of een verordening wordt onverbindend verklaard op basis van een beroepschrift, wordt een gedeelte van de geraamde opbrengst niet gerealiseerd.	20%	€ 1.000.000	Belastingen	Financieel	De verordeningen worden opgesteld door JZ/M&S en getoetst door Cocensus. De tarieven worden voorbereid door CS en ter toetsing voorgelegd aan de specifieke budgethouder (vier ogen principe).	CS	Pr. 7 - Algemene dekkingsmiddelen
R1167	Dividenduitkeringen van verbonden partijen zijn lager dan geraamd	Wanneer er minder dividend wordt uitgekeerd dan begroot leidt dit tot een financieel nadeel voor de gemeente. Het maximale financiële gevolg is toegenomen van € 400.000 naar € 500.000. Dit is gedaan omdat de hoeveelheid ontvangen dividend afgelopen jaar is toegenomen. Als de twee grootste dividendverstrekkers onverwachts geen tot nauwelijks dividend uitkeren komt dit overeen met ongeveer € 500.000.	20%	€ 500.000	Treasury	Financieel	Dit is een extern risico waar geen beheersmaatregelen tegen te treffen zijn	CS	Pr. 7 - Algemene dekkingsmiddelen
R929	Kosten (realisatie) van investeringen zijn hoger dan geraamd	Investerings: In de begroting wordt er van uit gegaan dat van de geplande investeringen in een jaar 70% ook in dat jaar wordt uitgevoerd. Indien de realisatie hoger uitvalt, betekent dit een financieel nadeel.	20%	€ 450.000	Financiële Administratie	Financieel	Bij de 2e Bestuursrapportage van elk jaar worden afwijkingen t.o.v. verwachting t.l.v. de begroting gebracht.	CS	Pr. 7 - Algemene dekkingsmiddelen
R1092	De bestaande middelen voor boventalligen en voormalig personeel zijn niet toereikend.	Boventalligen en voormalig personeel: de bestaande middelen voor de boventalligen en voormalig personeel zijn o.b.v. actuele prognose toereikend. Voor de twee groepen boventalligen met soc. statuut 2006 en 2011 is een voorziening getroffen met de doelstelling dat deze twee groepen op 1 januari 2021 volledig uitgestroomd zijn. Het risico is dat de uitstroom van boventalligen achterblijft bij de prognose en de kosten hoger uitvallen. Daarnaast is er ook een risico dat in de huidige formatiereducties medewerkers niet tijdig ander werk vinden.	20%	€ 1.000.000	Werving, selectie en ontslag	Financieel	HR-adviseurs begeleiden herplaatsingen. 2 maandelijks wordt gemonitord op de uitputting van de voorziening en voortgang en bijstelling van de beheersmaatregelen.	M&S	Pr. 7 - Algemene dekkingsmiddelen

R1089	Bezwaarprocedures binnen het sociaal domein	Door de veranderingen in de wetgeving in het Sociaal Domein (Schuldhelpverlening, AWBZ, Wet werken naar vermogen, Jeugdzorg en WMO) is het de verwachting dat er in aanzienlijk meer bezwaarprocedures gevoerd zullen gaan worden. Eind 2017 lijkt de verwachte verandering nog niet plaats te vinden en daarom is de kans verlaagd van 40% naar 25%. Mogelijk dat deze kans in de toekomst weer stijgt.	25%	€ 200.000	Juridische zaken	Juridisch / Aansprakelijkheid	Er zijn op dit moment beheersmaatregelen getroffen bij Juridische Zaken. Daar is 1 fte geworven voor bezwaar en beroep sociaal domein.	M&S	Pr. 7 - Algemene dekkingsmiddelen
R1168	Naheffing voor niet afgedragen belastingen en premies voor ingehuurde medewerkers (inlenersaansprakelijkheid, Wet Waadi en Wet DBA).	Op grond van de wet op de inlenersaansprakelijkheid kan de gemeente een naheffing krijgen voor niet afgedragen belastingen en premies van ingehuurde medewerkers waarvan de werkgever inmiddels failliet is. Op grond van de Wet WAADI kan de gemeente een boete krijgen voor het inlenen van arbeidskrachten bij bureaus die zich niet hebben geregistreerd in het Handelsregister. De handhaving omtrent de Wet DBA is opgeschort tot 1 juli 2018 indien niet kwaadwillend gehandeld wordt. De voortgang omtrent de invoering en naleving van de wetgeving met betrekking tot DBA wordt gevolgd en zo nodig worden acties ondernomen. Gezien de voorlopige opschorting van de wet DBA vervalt op dit moment het financiële risico, gedurende 2018 kan blijken dat het risico omtrent DBA zich weer kan gaan voordoen.	30%	€ 400.000	Contractbeheer	Financieel	WAADI: bij de invoering van de Wet Waadi is een gemeentebrede controle gedaan of bureaus Waadi gecertificeerd zijn, ook bij aanbesteding wordt deze controlevraag gesteld. Inlenersaansprakelijkheid: Bij 'inlenen' worden liquiditeitseisen vooraf getoetst door Inkoop. Bij gunningen in de lijn – zonder tussenkomst van Inkoop – zal door middel van analyse en voorlichting geborgd gaan worden.	M&S	Pr. 7 - Algemene dekkingsmiddelen
R1129	Vertraging uitfasering papieren archief	Verwacht wordt dat de uitfasering van het papieren archief vijf jaar duurt (afronding in 2021). De kosten daarna zijn gedekt vanuit het digitaliseringsproject. Daarbij wordt uitgegaan van de huidige bezetting medewerkers. De medewerkers worden begeleid om ander werk te zoeken, dit proces is in mei 2017 gestart in samenspraak met HRM. Wanneer deze begeleiding succesvol wordt dan zal het aantal boventalligen per 2021 minder zijn dan geprognoseerd.	30%	€ 500.000	Archief	Financieel	Er is een plan van aanpak vastgesteld door de directie (en akkoord bevonden door de provincie en het Noord-Hollands Archief), waarmee de achterstanden in het archiefbeheer worden weggewerkt. Daar is een budget voor beschikbaar gesteld. Medio 2016 is in Cruquius een team Archiefbeheer met als taak 'het wegwerken van het papieren archief' aan de slag gegaan. In november zullen de beheersmaatregelen naar aanleiding van de stand van zaken van het ontwikkelplan DIV en de status van de ontstane leegloop worden geactualiseerd.	M&S	Pr. 7 - Algemene dekkingsmiddelen
R1132	Uitval van ICT-systemen (als gevolg van problemen in de interne infrastructuur).	Doordat Haarlem er naar streeft 100% digitaal te werken wordt de infrastructuur steeds belangrijker. Eén van de kritische factoren is de uitwijk (kan de gemeente Haarlem – indien zich storing intern voordoet – andere infrastructuur benutten om de continuïteit van ICT-bedrijfsvoering te waarborgen), deze is beperkt georganiseerd. De kans is toegenomen van 30% naar 40% omdat de systemen verouderd raken, de huidige infrastructuur is 7 jaar oud.	40%	€ 10.000.000	ICT	Bedrijfsproces	Er is een continuïteitsplan opgesteld dat periodiek verder wordt aangescherpt en up-to-date blijft. Op dit moment wordt een nieuwe (professionelere) infrastructuur aangelegd die meer toekomstgericht is. In 2019 zal de nieuwe infrastructuur volledig geïmplementeerd zijn.	M&S	Pr. 7 - Algemene dekkingsmiddelen
R1266	De dienstverlening van Haarlem voldoet niet aan de Zandvoortse verwachtingen en/of de samenwerking brengt minder efficiencyvoordeel dan beoogd.	De betekenis van het Dienstverleningshandvest is onvoldoende doorgrond en/of de daadwerkelijke uitvoering voldoet niet aan de verwachting. Het beoogde efficiencyvoordeel van € 500.000 door harmonisatie van werkwijzen wordt niet behaald, het financieel risico hierbij wordt met name bij de organisatiekosten zichtbaar. De kans dat het efficiencyvoordeel niet gehaald wordt kan als klein worden ingeschat. Bij het niet of later realiseren van het efficiencyvoordeel ontstaat een financieel nadelig gevolg. De kans op het niet volledig realiseren van het efficiencyvoordeel wordt in het eerste jaar ingeschat op 40% en neemt met de jaren af, hierdoor is de risicokans in jaar 2 € 20% en in jaar 3 € 10%.	40%	€ 500.000	Bestuur & Management	Bedrijfsproces	- Overleg is het startpunt, afstemming en bijstelling is een verantwoordelijkheid van het management. Bij blijvende verschillen van inzichten is er een geschillenregeling en een Haarlemse klachtenregeling. - Er gaat een gebiedsteam Zandvoort gevormd worden waar de afgesproken kwaliteit van dienstverlening voortdurend gemonitord wordt. - De aanvullende wensen van Zandvoort worden vertaald naar de P&C-producten Zandvoort. - De kaders en monitoring van de uitvoering worden actief bewaakt. - Vrijkomende 'Zandvoortse' vacatures worden door Algemeen Directeur beoordeeld om herinvulling. - Er wordt prioriteit gegeven aan harmonisatiewerkwijzen.	CS	Pr. 7 - Algemene dekkingsmiddelen

R1091	Kwaliteit en toegankelijkheid van archieven voor de bedrijfsvoering voldoen niet aan de wettelijke eisen	Kwaliteit en toegankelijkheid van archieven voor de bedrijfsvoering voldoen niet aan de wettelijke eisen door het ontbreken van een kwaliteitssysteem voor het beheer van digitale archiefbescheiden. Hierdoor zijn de toegankelijkheid en kwaliteit van een belangrijk deel van de informatiehuishouding voor de bedrijfsvoering in het geding.	50%	€ 500.000	Archief	Bedrijfsproces	<p>Toetsing voor digitale archieven aan het Referentiekader Opbouw Digitaal Informatiebeheer (RODIN) is uitgevoerd. In de (door de directie) vastgestelde nota 'kaders plan van aanpak informatiebeheer op orde' is een aantal verbeterpunten en –acties geïdentificeerd die gedurende 2016, 2017 en 2018 in deelprojecten zijn en worden uitgevoerd. De invoering van een kwaliteitssysteem voor het informatiebeheer is een project dat in 2016 met hoge prioriteit is gestart.</p> <p>Uitvoering van het plan van aanpak vindt plaats in nauwe samenwerking tussen de gemeente en het Noord-Hollands Archief. Realisatie van de projecten wordt bewaakt en gestuurd door een stuurgroep, waarin o.a. de CIO, de strategisch adviseur Informatiebeheer van de gemeente Haarlem en de gemeentearchivaris van het Noord-Hollands Archief zitting hebben.</p>	M&S	Pr. 7 - Algemene dekkingsmiddelen
R1130	Risico op datalekken	Op grond van de Wet bescherming persoonsgegevens (de Wbp) heeft de Autoriteit Persoonsgegevens de bevoegdheid om bij niet-naleving of niet juiste naleving van de Wbp boetes op te leggen tot een maximumbedrag van € 824.000. Per 25 mei 2018 wordt de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) van toepassing. De Wbp komt dan te vervallen. Op grond van de AVG wordt de boetebevoegdheid van de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) verder uitgebreid. De boetes kunnen dan maximaal €20.000.000 of 4% van de wereldwijde jaaromzet bedragen. Een datalek kan het gevolg zijn van niet (juiste) naleven van de wetgeving. Daarnaast kan een datalek tot gevolg hebben dat we als gemeente aansprakelijk worden gesteld door betrokkenen wiens persoonsgegevens zijn gelekt. Afhankelijk van de omstandigheden van het geval (in hoeverre valt de organisatie iets te verwijten, heeft de organisatie aan haar zorgplicht voldaan etc.) kan die schade enorm oplopen, bijvoorbeeld omdat er met iemands identiteit is gefraudeerd of als heel gevoelige informatie lekt. Daarnaast kun je, zoals hier onder al genoemd, aan andere soorten schade als gevolg van media-aandacht. Datalekken kunnen breed uit worden gemeten in de media, ook wanneer er in concreto geen schade geleden is door betrokkenen. De maximale impact bestaat uit een wettelijke boete, onderzoekskosten en herstel en juridische kosten. Voor het jaar 2018 geeft de AP aan dat ze waarschijnlijk géén of een lage boete zullen opleggen, tenzij gemeentes niet de intentie hebben om het te verbeteren. De inschatting was bij de PB2018 nog ingesteld op hoge boetes, dit is nu naar beneden bijgesteld. De inschatting van het risico is daarom gebaseerd op een gematigde boete, onderzoekskosten en herstel, juridische kosten en kosten door imagoschade.	50%	€ 250.000	Data	Imago / politiek	Bewustwordingscampagnes, autorisaties aan functieprofielen continue bewaken.	M&S	Pr. 7 - Algemene dekkingsmiddelen
R68	Brandschade: Eigen risico bij verzekering tegen brandschade aan eigendommen van de Gemeente.	De gemeente heeft haar eigendommen verzekerd via de beurs met een lage premie en eigen (rest)risico van maximaal € 800.000 per jaar. De polis loopt steeds af op 1 juli, waardoor er formeel 2 schades kunnen ontstaan in één jaar waardoor een maximale impact per jaar 2x € 400.000 eigen risico ontstaat.	50%	€ 800.000	Gebouwenbeheer	Financieel	Het is niet gebruikelijk om een voorziening hiervoor te treffen., Geen voorzieningen getroffen, situatie doet zich thans nog niet voor en assurantie eigen risico is niet gebruikelijk binnen gemeenten.	M&S	Pr. 7 - Algemene dekkingsmiddelen
R1279	Geen goede ritregistratie tussen privé- en werk gerelateerde kilometers van gemeente-auto's.	Het betreft een mogelijke navordering door de fiscus omdat er mogelijk geen goede ritregistratie is tussen privé en werk gerelateerde verreden kilometers van gemeente auto's (aangeschaft en in een leaseconstructie met Spaarnelanden in 2017). In 2018 zal op de genomen beheermaatregel een audit gehouden worden en die kan bepalend zijn voor wel / niet een naheffing van de gemelde € 1.000.000	50%	€ 1.000.000	Financiën	Financieel	De maatregel die we als gemeente hebben getroffen is een verdeling van auto's met en zonder bijtelling en een digitale ritregistratie die gekoppeld is aan persoon.	M&S	Pr. 7 - Algemene dekkingsmiddelen

R1123	Uitval van applicaties in verband met een cyberaanval	<p>Het risico op schade door een cyberaanval neemt toe. Jaarlijks brengt het Nationaal Cyber Security Centrum een 'Cyber Security Beeld Nederland' uit, waarin o.a. voor alle sectoren wordt aangegeven waar de risico's zitten. Voor overheden is de laatste jaren een trend zichtbaar: Het risico op verstoring van de ICT door 'cybervandalen en scriptkiddies' was al hoog en neemt toe, het risico van verstoring van de ICT door beroepscriminelen is ongewijzigd hoog. Een grote verstoring van de ICT door een cyberaanval is van een andere aard dan het risico 'uitval van ICT systemen'. Bij een Cyberaanval is sprake van ICT voorzieningen die normaliter afdoende zijn maar kortdurend en herstelbaar worden verstoord. Een dergelijke verstoring kan bijvoorbeeld bestaan uit een gijzeling van data (ransomware) of vernietiging ervan, of diefstal (en evt. publicatie) van privacygevoelige informatie. Een incident van enige omvang brengt direct hoge schade met zich mee. Deels om schade te herstellen (waarvoor dure specialisten nodig zijn) maar zeker ook vanwege de (forensische) onderzoeken die moeten worden uitgevoerd om vast te stellen wat er is gebeurd en om uit te sluiten dat de aanval voortduurt. Afhankelijk van de omvang van de hack zijn schadebedragen van meerdere miljoenen niet ondenkbaar. Het bedrag van 1 miljoen is gebaseerd op een aantal verstoringen met elk een schade van enkele tonnen. Een reëel voorbeeld is de hack bij de gemeente Hilvarenbeek, waarbij de servers waarop beelden van beveiligingscamera's worden bewaard zijn gehackt door (vermoedelijk) Russische criminelen. Dit deed zich voor in november 2016, nog altijd is men met specialistische bedrijven bezig te onderzoeken wat zich precies heeft voorgedaan, en is daarnaast sprake van een reële dreiging dat buitgemaakte beelden worden gepubliceerd, met alle gevolgen van dien.</p>	50%	€ 1.000.000	ICT	Imago / politiek	De gemeente heeft maatregelen genomen om digitale aanvallen te weren zoals het aanstellen van een security officer en inhuren van professionele hackers.	M&S	Pr. 7 - Algemene dekkingsmiddelen
-------	---	--	-----	-------------	-----	------------------	--	-----	-----------------------------------